



## Mänskliga karaktärsdrag hos grekiska gudar och hjältar + liten analys av sagorna

Eva Tidner 2007

---

<b>Zeus</b>	Den allsmäktige, rättrådige fadern. Vänsterprassel i mängder.
<b>Hera</b> (Zeus hustru)	Äktenskap och familj. Svartsjuk. Förföljer och plågar Zeus älskarinnor och deras barn med Zeus men vågar aldrig ge sig på Zeus själv eller ens klaga inför honom.
<b>Apollon</b> (Zeus son)	Stor kulturgud. Den olycklige älskaren. (Koronis, Daphne, Kassandra.) Pilskjutare. Siargud. (Oraklet i Delfi.)
<b>Asklepios</b> (Apollons son)	Läkargud men ej odödlighetsgud.
<b>Artemis</b> (Zeus dotter)	Skygg jungfrudom som leder till straff mot inkräktare. (Aktaion.)
<b>Afrodite</b>	Kärleksaffärer till tusen, mansslukerska (Ares, Adonis, Attis.)
<b>Atena</b> (Zeus dotter)	Den intelligenta karriärkvinnan som går in för sitt kall i stället för karlar. Taktik även i krig.
<b>Demeter</b> (Zeus syster)	Bindningen mellan den ensamma modern och dottern.
<b>Persefone</b> (Demeters dotter)	Flickans gamla förhållande till sin mor och sin nya roll som gift kvinna.
<b>Poseidon</b> (Zeus bror)	Lever och härskar i sitt eget revir och med sin egen hovstat, mäktig och vild, farlig och oberäknelig liksom havet självt.
<b>Hades</b> (Zeus bror)	Mörkrets dunkle, hemlighetsfulle furste. Samma drag som Poseidon, kuslig och oberäknelig liksom döden själv.
<b>Tanatos</b> (= döden)	Hämtar människan. Oundviklig, går ej att lura.
<b>Hestia</b> (Zeus syster)	Symbol för hus och hem.
<b>Hermes</b> (Zeus son)	Bevingad budbärare. Rörlig, listig, okynnig, tjuvaktig. Handelsgod. Själaförare.
<b>Ares</b>	Den omogne krigaren som strider bara för sitt nöjes skull.
<b>Hefaistos</b>	Den bedragne, fule, halte, oansenlige, äkta mannen. Skicklig hantverkare som har egna domäner (Vulkanerna).
<b>Dionysos</b>	Festprissen. Den laglöse, njutningsbenägne guden. (Vin och sex.)
<b>Uranos – Kronos – Zeus etc.</b>	Maktkampen mellan far och son. Uppåttna personer kommer ut igen. (Jfr Rödluvan, Vargen och killingarna, Jonas i valfiskens buk.)

### Odysseus irrfärder.

- Odysseus:** Listig, förslagen och intelligent krigare och sjökapten, har sexumgänge med flera villiga kvinnor men i tankar trogen sin hustru.
- Penelope:** Den trogna väntande hustrun.
- Friarna:** Parasiter och utsugare.
- Lotofagerna:** Narkomaner.
- Sirenerna:** Mycket förföriska kvinnor som helt tar kål på män.
- Kirke:** Finns det kvinnor som kan göra män till svin ?
- Kalypso:** Kvinnan som försöker hålla kvar en man som söker frigöra sig.
- Nausikaa:** Den unga oskulden som längtar efter äktenskap med den rätte.

**Gudarnas inträdande:** (Jfr Änglars uppträdande i bibeln. Féer i sagorna.)  
Inre röster, idéer och snilleblixtar, uppenbarelser, plötslig hjälp av yttre händelser.

**Nyfikenhet och olydighet:** (Säcken med vindarna, Helios boskap.  
Även: Pandoras ask, Psykes flaska.) Respekt för människans begränsning.

**Underjordsbesök.** Då och då i sagorna går en hjälte ned till Hades på något uppdrag eller för att träffa någon.

**Skylla och Karybdis:** Skepparhistorier i syfte att avskräcka.

**Polyfemos:** Skepparhistorier i syfte att avskräcka. Den dumme jätten eller trollet som blir överlistad av den förslagne mannen/pojken har varit ett omtyckt sagomotiv.

---

**Aeneas:** Jakten efter det förlovade landet. (Jfr Abraham.) Underjordsbesök. Mannen som till varje pris ska förverkliga en idé eller ett kall eller är gift med sitt jobb och aldrig sviker sin plikt mot sin uppdragsman.  
Kärleken till kvinnan får inte störa det stora kallet.

**Romulus och Remus:** Utsatta barn här: på vattnet (Jfr Moses.),  
Gud till far. (Jfr Jesus.), Spådom som trots människans ansträngningar till sist går i uppfyllelse. (Jfr Törnrosa.) Brodermord. (Jfr Kain och Abel.)  
Djur uppföder barn. (Jfr Djungelboken, Zeus och Amaltea.),  
Kvinnorov. (Sabinskorna.) Härskare blir en gud. (Jfr De romerska kejsarna, Jesus.)

**Perseus:** Utsatta barn här: på vattnet (Jfr Moses.), Gud till far. (Jfr Jesus.), Spådom som trots människans ansträngningar till sist går i uppfyllelse. (Jfr Törnrosa.) Hjärte som sänds iväg på farligt uppdrag för att avpolletteras. Sankt Göran och drakmotivet. Häxor och monster typiska för sagor. Spegelbildens mystik. Förstening.

**Teseus:** Den unge hjälten: Striderna med rövarna som gör vägarna civiliserade.

Kretaäventyret: Historisk kärna om Minos, tjurkulten och Atens beroende. Odjur. Hjärte som sänds iväg på farligt uppdrag för att avpolletteras. Kvinnan som hjälper mannen på hans strid med odjur och som sedan blir övergiven. (Här **Ariadne**.) (Jfr Brynild och Sigurd Fafnerbane, och **Medea** nedan.)

Faidrahistorien: Hippolytos - den kyske ynglingen, prästen, munken el.dyl. Potifarsmotivet. (Jfr även **Bellerofon** och Hippodameia i sagan om **Pelops**).

Underjordsbesök. Knuffning av farliga medtävlare utför berg.

---

**Det gyllene skinnet:** Den elaka styvmodern. Samling av olyckliga människo- eller gudatyper.

**Kvinnorna på Lemnos:** Kvinnors gruvliga hämnd på sina mäns otrohet. Kvinnors längtan att kunna reda sig i livet utan karlar. Den rasande sexuella hungern efter för lång tids avhållsamhet.

**Symplegaderna :** Skepparhistorier om farliga vatten och grund.

**Fineus och Harpyorna:** Vad det innebär att inte få äta sig mätt. Mat som lätt ruttar i värmen. Sjukdomar som gör slut på all näring. (Jfr **Tantalos**.)

**Herakles och Hylas.** (Jfr Zeus och Ganymedes.) Homosex, gossekärlek.

**Medea:** Kvinnan som hjälper mannen på hans strid med odjur och som sedan blir övergiven. Invandrarkvinnan som blir utanför. Den förslagna, intelligenta kvinnan som hämnas effektivt och offerar allt för sin kärlek eller sitt hat och som inte skyr några medel för sina syften. (Morden på brodern och barnen.)

**Uranos - Kronos - Zeus** Kampen mellan far och son.

**Zeus - Poseidon - Hades** Maktfördelning mellan bröder. Jfr hertigdömen till yngre konungasöner.

**Tantalidernas ätt:** hybris, aitiologisk saga, hjälten som vinner prinsessan, men ..., arvsynd, förbannelser som följer en ätt i flera generationer, Potifarsmotivet, brödrastrid, Orestes: inre strid (samvetskonflikt), jfr Medea, Hamlet.

**Oidipus:** förbannelse, undvikande av ödet (spådom).

**De sju mot Tebe:** arvsynd, brödrastrid, undvikande av ödet, hybris.

**Antigone:** arvsynd, förbannelse som förföljer ätten i generationer, hybris - nemesis. **Antigone** är representant för det civila motståndet mot tyrannen (i detta fall **Kreon**). **Ismene** får stå som representant för den alltid laglydiga okritiska medborgaren.